

ken till medicinskt bruk; hemställande Departements-chefen, efter lemnad redogörelse för innehållet så väl af bemälda Kollegii underdåniga framställning i ämnet som af Vetenskaps-akademiens och Landtmäteri-styrelsens deröfver meddelade utlåtanden, att Kongl. Maj:t täcktes besluta aflåtande af nådig Proposition till Riksdagen i öfverensstämmelse med ett i sådant afseende uppsatt, nu uppläst förslag;

och behagade Hans Maj:t Konungen, uppå tillstyrkan af Stats-Rådets öfrige ledamöter, gilla berörda förslag, samt förordna att, i enlighet dermed, nådig Proposition angående det Franska mått- och vigtsystemets införande i Sverige för medicinskt bruk skulle, sådan den finnes detta protokoll bilagd, till Riksdagen afgå.

Ex protocollo
W. Th. Strokirk.

N:o 32.

Ank. till Riksd. Kansli d. 22 Mars 1868, kl. 1 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, angående förändrade bestämmelser i fråga om utmyntning af guldmynt; Gifven Stockholms Slott den 17 Mars 1868.

Genom en den 23 December 1865 afslutad konvention har emellan Frankrike, Belgien, Italien och Schweiz aftal träffats om gemensamma bestämmelser i afseende å vigt, halt, remedia, storlek och omloppsgränser för de inom nämnda stater präglade myntsorter, såväl af silfver som af guld. Dervid har i fråga om guldmynten öfverenskommit, att sådana skulle präglas till värden af 100, 50, 20, 10 och 5 francs till diameter af 35, 28, 21, 19 och 17 millemètres, alla af samma legering, innehållande 900 delar fint guld på 1,000 delar af myntens vigt med $\frac{2}{1000}$ remedium så öfver som under rätta halten, samt till vigt af 3,22580 grammes för 10 francs stycket och i förhållande derefter för de andra myntslagen, med remedium af $\frac{1}{1000}$ för 100 och 50 francs, $\frac{2}{1000}$ för 20 och

10 francs samt $\frac{3}{1000}$ för 5 francs, så öfver som under rätta vigten, äfvensom att dessa mynt skulle emottagas i alla offentliga kassor inom de kontraherande länderna, så länge de icke genom nötning förlorat $\frac{1}{2}$ procent i vikt under lägsta remedium och prägeln icke utplånats; och har Kejsarl. Franska Regeringen, i betraktande af de ovädersägliga fördelarne af ett i alla länderna gällande enahanda myntsystem, inbjudit Kongl. Maj:t likasom Regeringarne i öfriga civiliserade länder att ansluta sig till oförmälda konvention.

Sedan derefter likaledes på inbjudning af Kejsarl. Franska Regeringen, under nästlidna års sommar i Paris hållits en konferens af representanter för 20 särskilda stater för öfverläggning rörande de till förevarande ämne hörande frågor, i hvilken konferens Bankdirektören A. O. Wallenberg, enligt Kongl. Maj:ts nådiga förordnande, deltagit såsom ombud för Sverige, har bemäldt ombud till Kongl. Maj:t afgifvit berättelse om förhandlingarne vid konferensen och tillika uti ett vid berättelsen fogadt underdånigt betänkande förordat Sveriges anslutande till en allmän konvention, grundad på antagande af guldets såsom myntfot och hvarigenom de civiliserade nationerna skulle förbinda sig dels att utmynta och dels att i likvid emottaga myntstycken af en halt, bestående till nio tiondelar af fint guld och till en tiondedel af koppar samt i värde motsvarande 10, 20 och 25 francs, hvarjemte ombudet föreslagit, att till en början den Svenska dukaten måtte förändras till fullkomlig öfverensstämmelse med Franska 10-francstycket, så till halt och vikt som till dimensioner, äfvensom att, så snart Frankrike beslutat prägling af 25-francs-stycken i guld, likadana myntstycken måtte i Sverige präglas.

Statskontoret, som erhållit nådig befallning att yttra sig såväl öfver Bankdirektören Wallenbergs berörda betänkande som öfver den Kongl. Maj:t tillhandakomna inbjudning att biträda 1865 års ofvan oförmälda myntkonvention, har till följd häraf den 2 innevarande månad inkommit med ett underdånigt utlåtande, deruti Statskontoret anført, bland annat, hurusom af handlingarne inhemtades att alla till deltagande i 1865 års myntkonvention inbjudna stater erkänt fördelarne af ett internationelt, öfverallt gällande och emottagligt mynt, ehuru hittills endast Grekland och Kyrkostaten anslutit sig till konventionen samt obetingadt antagit alla dess bestämmelser; att tjugu sjelfständiga staters ombud vid myntkonferensen i Paris år 1867 enhälligt ansett guld allena vara tjenligt till gemensam värdemätare och till allmänt gällande mynt, hvaremot ett myntsystem med dubbel värdemätare, sådant som det nyssberörda konvention antagit, ansetts icke kunna såsom allmänt gällande försvaras, ehuru ett sådant system funnits för de länder, som nu hade silfver till värdemätare, blifva nödvändigt under den tid, som erfordrades för öfvergången från silfver- till guldmyntet; att de i konferensen deltagande ombud vidare ansett silfret lämpligt endast att fungera såsom skiljemynt inom det lands gränser, som låtit prägladetsamma, samt böra till beskaffenheten af hvar stat för sig bestämmas; att kon-

ferensen derjemte uttryckt den tanke, att det af ofvanberörda konvention, hvilken omfattade 70 millioner menniskor, antagna myntsystem, såvidt detsamma rörde guldmyntet, vore det enda, som med hopp om framgång numera kunde ifrågasättas att blifva såsom allmänt gällande och internationelt antaget, samt slutligen att inom konferensen den åsigt gjort sig gällande, att utom de i myntkonventionen redan bestämda myntstyckena om 5, 10 och 20 francs, äfven 25-francs-stycken, såsom varande den för Nord-Amerikanska Förenade Staternas och Englands anslutande till en allmän myntkonvention bäst passande myntsort, borde till internationelt mynt antagas och präglas.

Ehuru de framställningar, som af ombuden vid myntkonferensen blifvit gjorda, och de beslut, som denna konferens för sin del fattat, icke vore för de respektive staterna bindande, syntes det dock enligt Statskontorets förmenande vara högst sannolikt, att Österrike och Förenade Staterna ganska snart komme att antaga konventionen med de modifikationer, som vunno bifall af alla i konferensen deltagande staters ombud, konventionsstaterna eller Frankrike, Belgien, Schweiz och Italien ej undantagna. Sedan Förenade Staterna inträdt i konventionen, ett steg som det angränsande Canada utan allt tvifvel genast komme att följa, kunde icke heller England länge dröja att, om ock motvilligt, ansluta sig till densamma, då det annars äfventyrade att genom utströmmandet af Engelska guldmyntet och införseln af de nya Amerikanska 5-dollars- eller 25-francs-styckena lida en flerdubbelt större förlust, än som genom nedsmältning och ommyntning af det gamla soveraigns-myntet kunde uppstå; och hade en gång Österrike, Nord-Amerikanska Förenade Staterna och England anslutit sig till den emellan Frankrike, Belgien, Schweiz och Italien redan bestående myntkonventionen, hvori Kyrkostaten och Grekland äfven inträdt, så vore segern afgjord för det nya och allmänna myntsystemet, och det kunde sedermera enligt Statskontorets åsigt ej dröja länge, innan de öfriga Europeiska Staterna funno sig af omständigheterna föranlättna att följa de förstnämndas exempel.

Sedan Statskontoret härefter beträffande särskildt Sverige visat, att en så genomgripande förändring i landets mynt- och penningaräkning, som den hvilken öfvergången från silfver till guld såsom värdemätare och från riksdalern till franken såsom myntenhet skulle innebära, måste medföra stora och länge fortfarande olägenheter, men tillika erinrat att dessa olägenheter voro öfvergående och skulle upphöra, så snart förändringen blifvit till fullo verkställd och allmänheten hunnit vänja sig vid det nya förhållandet, samt att ett fasthållande vid det gamla riksdalersmyntet i silfver, sedan de flesta andra nationer, såsom enligt Statskontorets åsigt snart vore att förvänta, förenat sig om ett gemensamt och internationelt gällande guldmynt, måste medföra oupphörliga förluster och svårigheter i all samfärdsel med utlandet och omsider blifva omöjligt att längre iakttaga, har Statskontoret vidare anført, att, likasom i flera andra länder, så präglas i Sverige sedan ett par sekler tillbaka ett slags guldmynt, kalladt dukater,

kater, innehållande 80 delar rent guld och 2 delar koppar samt vägande per stycke 82 korn, så att 125 stycken innehålla jemnt ett skålpund rent guld. Dukaterna hade tillföre kunnat anses såsom ett slags allmänt gällande eller internationellt guldmynt, men de i olika länder slagna dukaterna voro dock icke af fullkomligt lika, vare sig vigt, halt eller storlek. De Svenska dukaterna voro de minst värdefulla samt nära 1,5 procent underlägsna de Ungerska, hvilka voro de bästa. Såsom mynt hade dukaterna nästan försvunnit ur Europeiska handelsrörelsen, derifrån utträngda af Engelska och Franska guldmynten; och hos oss kunde de ej till mynt begagnas, emedan Riksbanken icke allenast efter omständigheterna bestämde deras pris, utan ock utlemnade dem till ett pris, öfverstigande det hvartill de af Banken invexlades, för närvarande med 15 öre per stycke; ett förhållande som med ett gångbart mynt vore alldeles oförenligt, hvarföre ock ifrågavarande guldmynt endast begagnades såsom hedersskänker och prisbelöningar samt för öfrigt nedsmältes af guldsmederna, hvilka dock deraf ej tillverka mer än en enda artikel, nemligen trolfning- och vigselringar för de bemedlade folkklasserna. Dukaternas höga guldhalt gjorde skedning nödvändig för att vid myntning bringa guld i dukatform samt tvingade den, som innehade i utlandet gångbart guldmynt och önskade få detsamma i Svenskt mynt förvandladt att erlægga både myntskatt och skedningsafgift. Dukatmyntningen kunde fördenskull anses snarare hindra än befördra handelsrörelsen med utlandet och hade alldeles icke något inflytande på den inländska marknaden. Något större förråd af dukater finnes ej inom landet. Riksbanken innehade för närvarande endast omkring 10,000 stycken och hos enskilde voro de ganska sällsynta. Om derföre någon ommyntning af dukater skulle komma i fråga, så behöfde å kostnaden derför ej fästas det ringaste afseende.

På grund af hvad sålunda och i öfrigt anförts tvekade Statskontoret icke att i underdånighet tillstyrka, det Kongl. Maj:t måtte, i samråd med Riksdagen, besluta, att hädanefter, så snart sig göra läte och med Rikets fördel kunde finnas förenligt, guld skulle förklaras i Sverige vara ensam värdemätare; att utmyntning af dukater må upphöra och i deras ställe ett guldmynt af alldeles samma beskaffenhet som Franska 10-francs-stycket präglas och antagas till i Sverige gångbart mynt, samt att underhandlingar med Kejsarliga Franska Rege- ringen måtte öppnas för att under de vilkor och kontroller, som kunde finnas lämpliga, betrygga detta Svenska guldmynts emottagande i de länders offentliga kassar, som deltagit i myntkonventionen af år 1865; tilläggande Statskontoret, bland annat, att detsamma lika med Bankdirektören Wallenberg ansåge 5-francs- stycken hafva för ringa värde för att såsom allmänt verldsmynt antagas och af de i öfrigt föreslagna guldmynten om 20 och 25 francs gifve företrädet åt 25-francs-styckena, dels emedan sådana troligen komme att präglas af Förenta Sta- terna, England och Österrike, såsom bäst passande till dessa länders nuvarande

mynt och dels emedan man vid betalning af större summor än 20 francs alltid kunde på en skillnad af högt 5 francs med de begge typerna 10 och 25 francs liqvidera hvad belopp som helst; hvaremot Statskontoret ansåge, att flera än tvåanne guldmynt icke för närvarande behöfde tagas i betraktande.

Kongl. Maj:t, som fullt uppskattar fördelarne af ett för alla civiliserade nationer gemensamt myntsystem, finner likväl frågan om att i Sverige införa ett härstädes alldeles nytt sådant system, grundadt på antagande af guldets såsom ensam värdemätare, vara af så allvarlig och i bestående förhållanden djupt ingripande beskaffenhet, att densamma, för att göras till föremål för någon Kongl. Maj:ts framställning till Riksdagen, erfordrar en pröfning, som den för nu församlade Riksdag redan långt framskridna tiden icke medgifver.

Men då Kongl. Maj:t således för närvarande låter berörda viktiga fråga tills vidare anstå, anser Kongl. Maj:t deremot hinder icke möta för att redan nu afgöra och antaga det särskilda förslaget om upphörande af dukatutmyntningen och att i stället skulle härstädes präglas guldmynt af samma beskaffenhet som det Franska 10-francs-stycket och som 25-francs-stycket, så snart en gång Frankrike beslutat sig för att utgifva dylikt mynt.

En sådan förändring skulle icke innebära något annat, än att Sverige i stället för ett mynt, som icke eger något fastställt, af sjelfva myntmetallens värdevexlingar oberoende värde, i förhållande vare sig till landets egna öfriga mynt eller till främmande länders, för framtiden låter hos sig förfärdiga mynt, som till halt och vikt samt följaktligen äfven till värde öfverensstämma med myntsorter, hvilka redan ega gångbarhet i en betydlig del af Europa. Dessa nya Svenska guldmynt skulle väl på den inländska marknaden utöfva lika ringa inflytande som nu dukaterna, men deremot i internationelt hänseende ega en användbarhet, som de sistnämnda mynten alldeles sakna. Till denna fördel kommer äfven den, att, i händelse Sverige framdeles finnes böra omfatta ett myntsystem på de af nästlidna års konferens godkända grunder, ett nu fattadt beslut om prägling af 10-francs- och 25-francs-stycken i guld skulle för öfvergången till ett sådant system utgöra ett förberedande steg, som bör underlätta dess genomförande, bland annat genom den bekantskap med det Franska myntvärdet, som medelst de nya guldmynten skulle här i landet beredas, under det på samma gång ett dylikt beslut icke kan i någon mån försvåra bibehållandet af det nuvarande myntsystemet, derest sådant pröfvas vara för oss ändamålsenligast.

För att med all erforderlig noggrannhet angifva 10- och 25-francs-styckenas Svenska vikt pågå för närvarande hos Vetenskaps-akademien jemförelsevägningar, hvilkas afslutande kan med säkerhet påräknas att ske under innevarande månad,

emellan Svenska skålpundet och Franska kilogrammen. Enligt nu tillgängliga sannolikhetsberäkningar skulle 10-francs-stycket väga $\frac{7589}{100000}$ skålpund eller 75,89 korn och 25-francs-stycket $\frac{18973}{100000}$ skålpund eller 189,73 korn.

Då på här ofvan anförda skäl den föreslagna förändringen af guldutmyntningen i Riket synes icke kunna blifva annat än gagnande, och då, i fall densamma antages samt följaktligen myntguldets bestämmes till en halt af endast $\frac{900}{10000}$, skedning, enligt hvad vederbörande upplyst, icke lärer behövas för annat till förmyntning inlemnadt guld än sådant, som är osmidigt, vill Kongl. Maj:t härmed i nåder föreslå Riksdagen, att, med upphäfvande af hvad Kongl. Förordningen den 9 Maj 1835 angående myntfoten innehåller om utmyntning af guld, må i detta hänseende stadgas:

1:o) att af guld utmyntas följande myntstycken, nemligen:

ett af det guldvärde och den vikt, som vid ofvanberörda jämförelsevågningar befinnas noggrannt motsvara det genom myntkonventionen den 23 December 1865 af Belgien, Frankrike, Italien och Schweiz antagna *tio-francs-stycket*, samt

ett af det guldvärde och den vikt, som, med tillämpning af samma konventions bestämmelser, noggrannt motsvarar *tjugufem francs*;

börande de utrönta Svenska viktbestämningarne införas i den författning, som kan blifva i ämnet utfärdad;

2:o) att dessa guldmynt skola innehålla *nio delar rent guld mot en del koppar* eller hafva en halt af $\frac{900}{10000}$, hvilken blandning kallas myntguld.

3:o) att *remedium i halt* får utgöra på hvarje skålpund myntguld *två ett-tusendedels* skålpund, vare sig öfver eller under den bestämda halten, samt *remedium i vikt* för hvardera slaget af guldmynt likaledes *två ett-tusendedelar*, öfver eller under, på hvarje skålpund;

4:o) att å guld, som till utmyntningen inlemnas, skall *myntskatt* afräknas med det belopp, Kongl. Maj:t må ega bestämma, dock icke öfver tre tiondedels procent, hvarjemte skedarelön bör enligt gällande föreskrift erläggas för guld, som är osmidigt.

De handlingar, som tillhöra detta ärende, skola tillhandahållas det Utskott, till hvars behandling detsamma varder af Riksdagen öfverlemnadt, och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

CARL.

Gust. af Ugglas.

*Utdrag af protokollet öfver Finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i Stats-Rådet å Stockholms Slott den 17
Mars 1868.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Justitie-statsministern Friherre *De Geer*,
Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes Ärendena Grefve *Manderström*,
Stats-Råden: Herr Grefve *von Platen*,
Friherre *af Ugglas*,
Lagerstråle,
Bredberg,
Thulstrup,
Carlson,
von Ehrenheim och
Abelin.

Efter verkställd justering af protokollet öfver finansärenden för den 6 innevarande månad uppläste Departements-chefen, Statsrådet Friherre af Ugglas äfvenledes till justering ett, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts, på Stats-Rådets enhälliga tillstyrkande, nämnde dag fattade beslut, uppsatt förslag till nådig Proposition till Riksdagen angående förändrade bestämmelser i fråga om utmyntning af guldmynt.

Kongl. Maj:t täcktes, enligt Stats-Rådets underdåniga tillstyrkande, i nåder gilla ofvanberörda förslag, sådant det finnes detta protokoll bilagdt, samt förordna att i öfverensstämmelse dermed nådig Proposition skulle till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo
Ossian Bäckman.